

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/6/2024
Identifikačné číslo spisu:	6117219961
Dátum vydania rozhodnutia:	20.02.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6117219961.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA JUDr. Eva Hlaváčová, spol. s r.o., Nitra, Farská 12, IČO: 36 862 428, proti žalovanej D. T., narodenej X. R. XXXX, B., P. V. XXXX/X, zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Kákošom, Topoľčany, Bernolákova 1546/32, o zaplatenie 8.537,57 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 17C/87/2017, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 1. júna 2023 sp. zn. 9Co/105/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovanej náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom (v poradí druhým) zo 14. januára 2022 č. k. 17C/87/2017-338 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala zaplatenia odmeny za právne služby a žalovanej priznal náhradu trov konania vo výške 100 %. Vec právne posúdil podľa ustanovení § 391 ods. 2, § 180, § 150 ods. 1 a § 151 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), § 24 ods. 1 a ods. 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o advokácii“) a § 1 ods. 1 a 2, § 9 ods. 1 a 2, § 10 ods. 2, § 11 ods. 1 a § 13a ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej aj „advokátska tarifa“) a vecne tým, že medzi stranami nebola v zmluve o poskytovaní právnych služieb dohodnutá odmena, a preto podľa ustanovenia § 24 ods. 3 zákona o advokácii, podľa § 11 ods. 1 písm. c) advokátskej tarify patrila žalobkyni odmena za jeden úkon právnej služby vo výške jednej trinástiny výpočtového základu a v konaní bolo jednoznačne preukázané, že žalobkyňa vykonala pre žalovanú úkony v celkovej hodnote 524,35 eura. Keďže žalovaná uhradila žalobkyni preddavok 1.500 eur, žalovaná za úkony, ktoré žalobkyňa v jej mene vykonala, odmenu riadne uhradila, a preto žaloba nebola dôvodná.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie len „nižšie súdy“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 1. júna 2023 sp. zn. 9Co/105/2022 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou, v celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, nakoľko sa v ňom súd vysporiadal so všetkými námietkami žalobkyne a to aj s poukazom na skoršie rozhodnutie odvolacieho súdu z 1. októbra 2021 sp. zn. 9Co/31/2021. Bol toho názoru, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie sporu a svoje rozhodnutie primerane odôvodnil.

3. Odvolací súd vychádzal z toho, že medzi stranami nebolo sporné, že žalobkyňa poskytla žalovanej na základe zmluvy o právnej pomoci z 18. júla 2016 právne služby. Za tieto právne služby si vyúčtovala odmenu 10.044,52 eura, z čoho žalovaná uhradila 1.500 eur. V zmluve o poskytnutí právnej pomoci sa žalovaná ako klient zaviazala zaplatiť advokátke odmenu za zastupovanie a výdavky s ním spojené podľa advokátskej tarify, bez bližšieho odkazu na konkrétne ustanovenie tarify alebo určenie odmeny za úkon právnej služby konkrétnou sumou. Z plnomocenstva, ani zo zmluvy o právnej pomoci nebolo zrejmé, že by predmetom právnej služby malo byť zastupovanie vo veci uplatnenia nároku 550.000 eur, právna pomoc mala spočívať v podaní návrhu na predbežné opatrenie, sťažnosti voči exekútorovi JUDr. Pavlovi Holíkovi a prešetroaní zápisu na Okresnom úrade v Nitre (katastrálnom odbore) a iné. Z vyúčtovania odmeny za poskytnuté služby vyplynulo, že právna pomoc spočívala v prešetroaní zápisu na Okresnom úrade v Nitre (katastrálnom odbore) a jeho posúdení, čomu nasvedčuje aj plnomocenstvo, z ktorého vyplýva, že žalovaná udelila žalobkyni plnomocenstvo, aby ju zastupovala na katastrálnom odbore (katastri nehnuteľností) pri prešetroaní prevodu nehnuteľného majetku. Právne služby žalobkyne poskytnuté žalovanej sa týkali zastupovania v konaní pred správnym orgánom, a to v konaní o vykonanie záznamu v katastri nehnuteľností o spätnom prevode nehnuteľného majetku na žalovanú po jej odstúpení od zmluvy o prevode vlastníctva pre nesplnenie kupujúcou záväzkov dohodnutých v kúpnej zmluve. V danej veci išlo o úkony adresované správnemu orgánu, preto nebol dôvod na postup podľa ustanovenia § 10 ods. 2 advokátskej tarify, keďže predmetom poskytovaných právnych služieb nebola cena práva, pretože tu nešlo o spor o vlastníctvo. Odvolací súd považoval za správny záver súdu prvej inštancie, že vo vzťahu k správnemu orgánu išlo o zastupovanie týkajúce sa práva, ktorého hodnotu nie je možné vyjadriť v peniazoch, preto bolo namieste určiť odmenu podľa ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a) advokátskej tarify, pričom poukázal na to, že žalobkyňa už v predchádzajúcom odvolaní súhlasila so záverom súdu, že zmluvné strany dohody o poskytovaní právnej pomoci si zmluvnú odmenu nedohodli (č. l. 245, rub odvolania), preto sa musí aplikovať advokátska tarifa.

4. Súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu dal jasne a zrozumiteľne odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Pokiaľ aj neuviedol, prečo nevykonával výsluch žalobkyňou navrhnutého svedka L. K., tento postup odôvodnil vo svojom predchádzajúcom rozsudku. Keďže zrušenie rozhodnutia súdu prvej inštancie v tejto veci už do úvahy neprichádzalo (už bolo raz zrušené), odvolací súd tieto dôvody doplnil a uviedol, že sama žalobkyňa tvrdila, že zmluvné strany dohody o poskytovaní právnej pomoci si zmluvnú odmenu nedohodli, a preto by bol výsluch tohto svedka, ktorý mal preukazovať dohodu medzi stranami, nevhodný. A preto, aj keď výsluch tohto svedka súd prvej inštancie nevykonával, v takomto postupe odvolací súd nevidel pochybenie. Samotné posúdenie dôvodnosti jednotlivých úkonov právnej služby súdom prvej inštancie nebolo odvolaním spochybnené, preto sa ním odvolací súd nezaoberal.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolaiteľka“) dovolanie, ktoré odôvodnila ustanovením § 420 písm. f) CSP a navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a aby odložil jeho vykonateľnosť. V dovolaní namietala nesprávne skutkové a právne posúdenie veci a to predovšetkým záveru odvolacieho súdu, že sa právne služby netýkali sporu o vlastníctvo nehnuteľností, ale zastupovania pred správnym orgánom. Uviedla, že žiaden právny predpis nevyklučuje dohodnúť odmenu s klientom aj pri jeho zastupovaní v správnom konaní. Zo znenia ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a) advokátskej tarify je zrejmé, že možno určiť dohodnutú odmenu aj v prípadoch, v ktorých sa výslovne nejedná o určenie vlastníctva k

nehnuteľnosti. Dovolateľka sa nestotožnila s právnym názorom, že hodnotu veci (nehnuteľnosti), o ktorú v katastrálnom konaní išlo, nebolo možné určiť, keďže kúpna cena bola stanovená v zmluve so žalovanou na 550.000 eur.

6. Žalobkyňa ďalej namietala, že v konaní bolo porušené jej právo na spravodlivý proces, keď nižšie súdy odmietli vykonať dôkaz výsluchom svedka L. K., ktorý bol prítomný pri uzatváraní zmluvy o poskytnutí právnych služieb, a ktorým navrhovala dokázať, že medzi stranami bolo ústne dohodnuté, že sa pri výpočte odmeny za jeden úkon právnej služby bude vychádzať z hodnoty 550.000 eur. V prípade, ak zákon nevylučuje možnosť ústnej dohody advokáta a klienta o spôsobe výpočtu tarifnej odmeny, vykonanie dôkazu navrhnutým výsluchom svedka nemôže byť ne hospodárne a odmietnutím jeho vykonania jej bolo znemožnené dokázať opak tvrdení žalovanej.

7. K porušeniu procesných práv žalobkyne malo dôjsť aj nezohľadnením jej námietok, ktoré sa týkali druhu a charakteru nehnuteľnosti (či išlo o nehnuteľnosť určenú na bývanie alebo nie), ktoré mali podstatný význam pri výpočte odmeny advokáta podľa ustanovenia § 11 ods. 1 písm. c) advokátskej tarify. Tým, že sa odvolací súd v rámci vlastného posúdenia veci nezmenil, ako sa vysporiadal s odvolacími námietkami žalobkyne týkajúcimi sa otázky druhu nehnuteľnosti uvedenému v ustanovení § 11 ods. 1 písm. c) advokátskej tarify, znemožnil jej dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia a eventuálne voči takémuto rozhodnutiu argumentovať (skutkovo a právne).

8. Žalovaná navrhla dovolanie ako nedôvodné v celom rozsahu zamietnuť. S námietkou dovolateľky o porušení jej práva na spravodlivý súdny proces nesúhlasila, keď s jej návrhom na výsluch svedka sa súd prvej inštalácie a aj odvolací súd vypořádali tak, že dovolateľka sa domáha zaplatenia tarifnej odmeny advokáta a nie dohodnutej zmluvnej odmeny advokáta, a preto výsluch svedka k dohode o odmene nemal žiadny význam.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napádané rozhodnutie (§ 424 CSP), za splnenia podmienok zastúpenia takejto strany a spísania dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie je treba odmietnuť.

10. Podľa ustanovenia § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

11. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť (vo všeobecnosti) taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

13. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre

rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018 - bod 26, 5Cdo/57/2019 - body 9 a 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

14. Medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením tohto práva strany sporu na jednej strane a nesplnením povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o dôvodoch rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci riadnych i mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, tak takáto vada zakladá aj prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

15. V konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na tom, aby odôvodnenie rozhodnutia bolo úplné, výstižné a presvedčivé. V odôvodnení rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

16. Z obsahu dovolania v danej veci vyplýva, že dovolateľka namietala nedostatok dôvodov rozhodnutia odvolacieho súdu, k čomu poukazovala najmä na to, že súd sa nezaoberal jej podstatnými tvrdeniami o tom, že sa so žalovanou ústne dohodla na odmene zodpovedajúcej tarifnej odmene určenej podľa hodnoty nehnuteľnosti, ktorej sa týkala poskytnutá právna služba a že nesprávne právne posúdil prípustnosť takejto dohody.

17. V posudzovanom prípade podľa dovolacieho súdu obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku podrobne popísal obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlil, ako ich skutkové tvrdenia a právne argumenty posúdil, uviedol ustanovenia právnych noriem, ktoré na zistené aplikoval, a z ktorých vyvodil svoje právne závery a odkázal aj na odôvodnenie svojho predchádzajúceho rozhodnutia, ktorým zrušil rozsudok súdu prvej inštancie, a ktorým bol tento súd viazaný. Odôvodnenie jeho rozhodnutia spĺňa požiadavky stanovené § 393 CSP. Je z neho zrejmé, prečo po tom, čo žalobkyňa nespochybnila záver súdu prvej inštancie, že medzi stranami nebola uzavretá dohoda o zmluvnej odmene, skúmal, čo bolo predmetom poskytovania právnej služby pre potrebu rozhodnutia o tarifnej odmene. Aj jeho záver, že ním nebolo právo k nehnuteľnosti (nešlo o spor o vlastníctvo), ale zastupovanie v správnom konaní vo veci prešetrovania zápisu v katastri nehnuteľností a podania návrhu na zápis odstúpenia žalovanej od kúpnej zmluvy v katastri nehnuteľností (a preto išlo o zastupovanie pri ochrane práva, ktorého hodnotu nie je možné vyjadriť v peniazoch) v odôvodnení svojho rozsudku vysvetlil. Uvedené dôvody súd potom viedli k záveru, že odmena za právne služby sa určovala podľa ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a) advokátskej tarify.

18. Podľa dovolacieho súdu obsah spisu neumožňuje vyvodiť záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP pri zisťovaní obsahu dohody strán o zmluvnej odmene za poskytnutie právnych služieb. Odvolací súd v rozsudku k dôvodom, pre ktoré nenariadil (ani on) výsluch svedka J.. L. K. taktiež dostatočne presvedčivo uviedol, prečo nepovažoval za potrebný a hospodárny tento výsluch na preukázanie obsahu dohody o odmene v situácii, keď sama žalobkyňa tvrdila, že medzi stranami zmluvná odmena dohodnutá nebola.

19. Nedostatočne odôvodnené podľa žalobkyne bolo aj rozhodnutie odvolacieho súdu vo vzťahu k jej tvrdeniam o charaktere a spôsobe užívania predmetnej nehnuteľnosti pre určenie tarifnej odmeny podľa ustanovenia § 11 ods. 1 písm. c) advokátskej tarify. Skutočnosť, že sa odvolací súd nezaoberal charakterom nehnuteľnosti a spôsobom jej užívania, nie je možné ale považovať za nedostatok odôvodnenia jeho rozhodnutia s následkom v podobe porušenia práv dovolateľky, pretože vo veci uvedené nemalo žiaden význam, čo odvolací súd uviedol už vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí a v ďalšom konaní vo veci súd prvej inštancie podľa tohto ustanovenia vyhlásky nerozhodoval. Preto, ak to nenamietala žalobkyňa v odvolaní, nebol dôvod, aby sa tým zaoberal odvolací súd, navyše ak posúdenie podľa neho by ani nebolo v prospech žalobkyne.

20. K dovolacím argumentom dovolací súd na doplnenie uvádza, že za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalobkyňa sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožnila, a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi súdov vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí nesúhlasí a nestotožnil sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bola strana sporu pred súdom úspešná, teda aby sa súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Vecná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

21. Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že odvolací súd sa v odôvodnení rozsudku vypořiadal so všetkými podstatnými odvolacími námietkami žalobkyne a ostatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Jeho myšlienkový postup je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu je zrejmé, ako a z akých dôvodov rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu všetky náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Dovolanie preto nebolo možné považovať za prípustné a bolo ho potrebné odmietnuť podľa § 447 písm. f) CSP.

22. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napádaného rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 444 ods. 1 CSP a v súlade so svojou ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

23. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.